

Zyta Boćwińska

Scenariusz lekcji bibliotecznej dla dzieci przedszkolnych oraz uczniów klas I–III szkoły podstawowej

Temat: Dlaczego dobrze jest myśleć o sobie dobrze?

Cele ogólne:

- wzmacnianie poczucia własnej wartości;
- uświadomienie dzieciom podobieństw i różnic między nimi;
- rozwijanie świadomości własnych zalet;
- rozwijanie kreatywności;
- rozbudzanie zainteresowań czytelniczych.

Cele szczegółowe zajęć

Dziecko uczestniczące w zajęciach:

- potrafi rozpoznać emocje, które przeżywa postać;
- potrafi określić uczucia, które towarzyszą mu przy odbiorze dzieła;
- rozumie, że każdy człowiek jest ważny;
- docenia siebie, jednocześnie szanując innych.

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa.

Metody i techniki pracy:

- **słowne** – czytanie wiersza i tekstu bajki, rozmowa kierowana na temat lektury;
- **oglądowe** – pokaz ilustracji w książkach, animacji na YouTube, zdjęć przedstawiających różne emocje, emotikonek;
- **czynne** – zabawy ruchowe i interaktywne.

Środki dydaktyczne:

- opowiadanie „Zero” Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel z książki „Piąte przez dziewiąte”;
- wiersz „Kropla i rzeka” z książki „Galeria bajek: wiersze czytane obrazem”;
- film na YouTube pt. „Barwy uczuć: bajka o emocjach”;
- zdjęcia przedstawiające emocje, emotikony;
- flipchart z konarami drzewa i listki z dobrymi i złymi uczynkami.

Materiały:

kartki w kolorach uczuć, kartki A4 z szablonem trzech zer, kartki z kodami QR, materiały do rysowania/malowania, magnesy (do przytwierdzenia kartek, zdjęć i emotikonek na tablicy magnetycznej), tablet lub telefon z aplikacją do skanowania kodów QR .

Adresaci: dzieci przedszkolne, uczniowie klas I–III szkoły podstawowej

Miejsce: klasa, sala przedszkolna, czytelnia biblioteki

Czas trwania: 45–60 min.

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie do tematu.

Nauczyciel pyta dzieci:

- Co to znaczy „myśleć o sobie dobrze”?
- Co to jest zaleta, cecha pozytywna?
- Dlaczego dobre myślenie o sobie jest takie ważne?
- Jakie są korzyści wynikające z dobrego myślenia o sobie?
- Czy posiadanie poczucia własnej wartości to to samo, co bycie idealnym?

Prosi dzieci, aby wymieniły co najmniej jedną swoją pozytywną cechę, opowiedziały o tym, jaka/jaki jestem. Czy wybrane cechy są zgodne z opinią innych o nas? Nauczyciel może rozdać plakietki samoprzylepne i poprosić dzieci o narysowanie swojej pozytywnej cechy, np. gdy dziecko jest pogodne, może narysować słońeczko lub radosną minkę.

Po podsumowaniu rozmowy, prezentuje materiały interaktywne i omawia je z dziećmi:

Wady i zalety (Jaki/jaka chcę być?) <https://learningapps.org/1264110>

Cechy pozytywne/negatywne <https://learningapps.org/1859559>

2. Zabawa przed czytaniem książki.

Czy mamy oczy do patrzenia? Mamy!

Czy mamy uszy do słuchania? Mamy!

Czy mamy ręce do trzymania? Mamy!

Czy mamy głowy do poznawania? Mamy!

Czy mamy serca do kochania? Mamy!

Mamy, więc czytanie zaczynamy!

Podczas zabawy można wskazywać części ciała pojawiające się w pytaniach i do tych samych czynności zaprosić dzieci, np. po wypowiedzeniu pytania: *Czy mamy oczy do patrzenia?*, należy szeroko otworzyć oczy i zawołać razem: *Mamy!* Podobnie należy postępować, gdy będzie mowa o uszach, rękach, głowie, sercu, tj. wskazać na nie i wspólnie: zawołać *Mamy!* Po zabawie nauczyciel krótko rozmawia z dziećmi, do czego służą poszczególne części ciała (np. ręce – do głaskania, rysowania, przytulania) oraz do czego mogą przydać się podczas czytania. Oczy – do oglądania ilustracji, uszy – do słuchania historii, ręce mogą trzymać książkę, głowa – poznaje historię opowiedzianą w książce, a serce może się cieszyć, smuć, być zaskoczone, zdziwione, zachwycone, czyli przeżywać, reagować na akcję i postawy bohaterów¹.

3. Czytanie bajki Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel „Zero” ze zbioru „Pięte przez dziewięte”.

Przed rozpoczęciem czytania nauczyciel pyta dzieci, czy wiedzą jak wygląda zero. Czy zdarzyło im się słyszeć, że ktoś jest zerem? Czy można o kimś w taki sposób myśleć? Czy łatwo je napisać?

¹ M. Swędrowska, *777 pomysłów na zabawy z książką*, wyd. Mamania – Grupa Wydawnicza Relacja, Warszawa 2021, s. 43–44.

Posłuchajcie pewnej historii o zerze.

Bajkę można czytać w dwóch fragmentach. Pierwszy fragment kończymy na słowach „w kierunku kamiennicy numer 30”.

Pytania pomocnicze do tekstu:

- Dlaczego zero snuło się smutne po mieście?
- Dlaczego było smutne i chciało umrzeć?
- Dlaczego myślało, że jest nikomu niepotrzebne?
- Co wprowało je w jeszcze gorszy nastrój?
- Kogo spotkało pod daszkiem kamiennicy?
- Co powiedział mu chłopiec? (należy zaakcentować to, że go lubi i że brak czegoś, np. zęba mleczaka, daje możliwość powstania czegoś nowego).
- Jaką informacją zero zostało wstrząśnięte?

Kolejny fragment czytamy od słów „Zero chciało go powstrzymać...”.

Po przeczytaniu nauczyciel mówi: „I to już koniec opowieści, która w głowie się nie mieści!”.

Pytania pomocnicze:

- Dlaczego zero się rozpromieniło i zaczęło puchnąć z dumy?
- Dlaczego wcześniej nie zauważyło, że jest potrzebne? (Bo jak ktoś jest smutny, to czasami trudno zauważyć dobre rzeczy.)
- Z czym pomylił go mężczyzna z zakładu fryzjerskiego?
- Co mu powiedział?

Po przeczytaniu opowiadania ważne jest, aby nauczyciel zapytał dzieci o ich odczucia i zachęcił do odwołania się do własnych przeżyć.

Pytania pomocnicze:

- Czy chcielibyście znaleźć się w tej opowieści?
- Co to znaczy „czuć się jak zero”?
- Czy zdarzyło się wam słyszeć, że ktoś jest zerem?
- Czy można o kimś w taki sposób myśleć?
- Czy kiedykolwiek czuliście się jak zero?
- Co zapamiętaliście z tej historii?

Podsumowując rozmowę nauczyciel podkreśla, że jesteśmy potrzebni innym i że zawsze warto zacząć wszystko od nowa.

4. Omówienie emocji towarzyszących zeru w wędrówce po mieście.

Nauczyciel pyta dzieci, jakich emocji doświadczyło zero snując się, a następnie skacząc i tocząc się po mieście. Omawiając emocje, dzieci dokonują wyboru właściwego zdjęcia i układają je w kolejności emocji przeżywanych przez bohatera.

Smutek – zastanawiało się, czy w ogóle istnieje, że jest do niczego (jak głowa bez włosów i krople deszczu).

Złość – myślało, że nic nie znaczy, że jest nikim.

Zaskoczenie – odkryło, że wszystko jest po coś, że „nic” jest potrzebne, aby mogło być coś.
Radość – zrozumiało, że osobno nic nie znaczy, ale razem z innymi może mieć wielką siłę.
Spokój – zrozumiało, że jest ważne i potrzebne, że warto zaczynać wszystko od nowa – od zera!

Duma – że jest zerem, że nie jest tym, czym inni myślą, że jest!

Podsumowując, nauczyciel tłumaczy dzieciom, dlaczego wszystkie emocje są ważne i dlaczego warto się z nimi zaprzyjaźnić. Podkreśla, że przeżywanie złości nie jest złe, występowanie tej emocji nie obniża poczucia naszej wartości.

5. Oglądanie animacji z kolorami uczuć.

Uczniowie oglądają animację pt. „Barwy uczuć: bajka o emocjach” dostępną na kanale YouTube https://www.youtube.com/watch?v=6rGVeETI_SU. Nauczyciel prosi dzieci o zapamiętanie kolorów, pod którymi ukryły się emocje (kolor żółty – radość, niebieski – smutek, czerwony – złość, zielony – spokój). Po obejrzeniu animacji, prosi dzieci o przyporządkowanie zdjęć przedstawiających emocje do właściwych kolorów (można użyć kolorowych kartek papieru przytwierdzonych do tablicy magnetycznej).

6. Zabawa z kodami QR.

Dzieci za pomocą aplikacji do skanowania kodów QR odkodowują emotikonki załącznik) i dopasowują je do zdjęć przedstawiających emocje. Identyczne emotikony można przygotować w wersji papierowej i połączyć je z właściwym zdjęciem i kolorem uczuć.

7. Czytanie wiersza Michała Zawadki „Kropla i rzeka”.

Nauczyciel czyta dzieciom wiersz „Kropla i rzeka” z książki „Galeria bajek: wiersze czytane obrazem” (dostępny również na stronie internetowej <https://gminaoswiecim.pl/mfiles/2615/3/17652/z/Wiersz-Kropla-i-rzeka..pdf>).

Tłumaczy dzieciom, jaka jest zależność wiary w siebie i szacunku do drugiego człowieka. Podkreśla, że każdy człowiek jest ważny, że każdy ma swoją wartość. Mówi, że należy szanować kolegów ze swojej grupy (klasy), bo razem mogą być siłą. Powinniśmy wierzyć w siebie, gdy jesteśmy „mali” i doceniać „małych”, gdy jesteśmy „wielcy” (kropla i rzeka).

8. Tworzenie drzewka dobrych uczynków.

Nauczyciel prezentuje drzewko z rozłożystymi konarami. Rozdaje dzieciom listki ze zdaniami prezentującymi dobre i złe uczynki, a następnie prosi dzieci o zawieszenie listków z dobrymi uczynkami na gałązkach drzewka i o przytwierdzenie pod drzewkiem listków z uczynkami złymi (przykładowe napisy na listkach: posprzątam dzisiaj swój pokój, pobawię się z bratem, sam zjem wszystkie cukierki, nie pożyczę koleżance gumki, nie będę bawić się z Emilką, pomogę mamie pozmywać naczynia, wyprowadzę psa, powycinam z książki obrazki itp.). Wspólnie z dziećmi omawia wyniki ich pracy i podkreśla, że każdego dnia robimy dobre rzeczy, a sztuka ich dostrzegania jest bardzo ważna w budowaniu własnej wartości.

9. Zabawa „Jak zero pęka z dumy”.

Uczniowie łączą się w pary i robią duże zero. Następnie łączą się w czwórki i robią jeszcze większe zero, i kolejno po sześcioro uczestników, ośmioro itd., aż wszyscy utworzą jedno wielkie koło, z którego powstanie wielkie zero, które po naciągnięciu „pęknie z dumy”.

10. Karta pracy.

Uczniowie otrzymują kartę pracy, na której znajduje się szablon trzech zer. Prosi dzieci, aby jedno z zer wykorzystały do zrobienia portretu dumnego zera (można podpowiedzieć dzieciom, że mogą dorysować minkę, nóżki, rączki, czapeczkę), natomiast pozostałe dwa zera wykorzystują do dorysowania czegoś miłego, co może sprawić radość zera (mogą to być dowolne rysunki w owalu). Na koniec można stworzyć galerię dumnych zer i omówić ją wspólnie z uczniami

11. Ewaluacja zajęć.

Uczniowie odpowiadają na pytania zadane przez nauczyciela:

- Co podobało się najbardziej podczas dzisiejszych zajęć?
- Czego się dowiedzieliście?

12. Podziękowanie za udział w zajęciach.

Załącznik. Emocje ukryte w kodach QR

